

Тому останнім необхідно здійснювати комплекс маркетингу овочевої продукції, який передбачає: в товарній політиці — розширення асортименту овочів з позиції кількості товарних найменувань; в ціновій політиці — широкий спектр цін залежно від якості та ринкового сегменту; в товарному розподілі — поєднання прямого продажу з посередництвом; в комунікації — активна реклама для покупців кінцевої продукції і посередників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Видяпин В.И., Данько Т.П., Слепов В.А., Попов Б.В. Предпринимательство: маркетинг и цены. – М.: РЭА им. Г.В. Плеханова, 1992.- 256 с.
2. Корилук С.І., Гнатенко Н.В. Основи маркетингу.- К.: Лібра, 1999.- 234 с.
3. Моніторинг виробничо-фінансової діяльності підприємств і організацій за 2002 р. / Ч. 1.-с.34-39, Ч. 2.- с.130 -131. Департамент стратегії розвитку аграрної економіки. Стат. бюлетень.- К., 2003.
4. Морозов Ю.В. Основы маркетинга. – М.: Издательский дом "Дашков и Ко", 2000.- 156 с.
5. Поточна кон'юнктура і прогноз ринків сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні на 2003/04 маркетинговий рік. Вип.10. / За ред. О.М. Шпичака та А.В. Розгона.-К.: ІАЕ, 2003.- 181 с.
6. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції (практичний посібник) / За ред. П.Т. Саблука.- К.: ІАЕ, 2000.- 556 с.

УДК 631.95:332.365:631.115.1

ЕКОЛОГО–ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Л.А.Дурнєва, старший викладач

Таврійська державна агротехнічна академія, м.Мелітополь

Важко зараз знайти таку людину, якій було б байдуже, яку продукцію вона споживає. Купуючи той чи інший продукт, ми завжди прагнемо бути впевненими, що він екологічно чистий. До цього спонукає ринок. Споживачі продукції готові платити більше, але споживати здорову їжу. Та й влада, яка дбає про добробут своїх громадян, активно підтримує рух за здоровий спосіб життя,

збереження довкілля. Але через порушення основних принципів землекористування земельні ресурси України стали перед загрозою екологічної катастрофи. Якщо раніше степи складали приблизно одну третину всієї території, то в даний момент всі вони розорані, що серйозно вплинуло на рослинний і тваринний світ, посилилась ерозія ґрунту, забруднено практично всі водойми.

Без протиерозійних заходів щорічно від водної і вітрової ерозії в Україні втрачається 450 млн.т ґрунту. Загальний недобір продукції на еродованих землях майже 100 млн. центнерів умовного зерна. На кожному кроці зустрічаються факти, які нагадують про те, що людина не панує над природою, а належить їй, тому що знаходиться у середині її, але на відміну від інших істот здатна пізнавати її закони з метою правильного застосування на шляху прогресу [1].

У Запорізькій області сільськогосподарські угіддя складали 2245,9 тис.га, ріллі 2178,0 тис. га. На долю фермерських господарств припадає 9,4% орних земель. У Запорізькій області 1984 фермерських господарств мають в користуванні 212,1тис.га сільськогосподарських угідь, з них 203,3 тис. га припадає на ріллю. У середньому на одне господарство припадає 106,9 га сільськогосподарських угідь і 102,5 га на ріллі. Із загальної площі землі взято в оренду 144 тис. га, в тому числі земельні частки (паї) – 122,2 тис. га [3].

Зростання розораності у фермерських господарствах характерне для всіх природноекономічних зон, а це, як свідчать існуючою практикою вітчизняні та зарубіжні вчені, істотно зменшує стійкість екологічної стабільності ландшафтів.

Більшість фермерських господарств мають нульовий власний капітал, а обробляють на умовах оренди тисячі й десятки тисяч гектарів землі. Фермери беруть землю в оренду на дуже довгий термін, аж до 50 років, а за умовами оренди визначається, що стан має відповідати первісному тільки після закінчення терміну оренди. Як змусити фермера підтримувати родючість землі протягом усього часу оренди. А не захопившись мріями, як швидко збагатити, віддавати перевагу технічним культурам, особливо соняшнику, забувши про біологічну рівновагу. Краще було б, якби землю обробляв сам власник. На думку йде такий вираз П.А. Столипіна: “Не можна полюбляти чужого на рівні зі своїм, та не можна обходжу-

вати, покращувати землю, яка знаходиться у тимчасовому користуванні, так як власну. Штучно в цьому відношенні оскоплення нашого селянина, знищення в ньому природного почуття власності призводить багато в чому до дурного, а головне до бідності” [2].

Виходячи з цього, фермер повинен піклуватися про свої і не свої землі, а значить запроваджувати ґрунтозахисні методи землеробства з розширеним відтворенням родючості ґрунтів та поступовим переходом на ґрунтозахисне біологічне і точне землеробство. Це основне завдання вирішується за допомогою застосування ґрунтозахисних технологій з мінімалізацією обробітку ґрунту, відтворення родючості ґрунтів за рахунок органічних і мінеральних добрив, використання для цього нетоварної частини врожаю (соломи, стебел) і посівів сидеральних культур, використання біологічних препаратів і несімбіотичної фіксації азоту, поліпшення фосфатного режиму, біостимуляторів розвитку і росту рослин та їх сортів, використання насіння високих репродукцій, захист рослин від шкідників і хвороб.

За 2002 рік у Запорізькій області кількість фермерських господарств, що вносили органічні добрива — 64 господарства. В середньому органічних добрив на 1 га було внесено 1,5 тонн. Це дуже низькі показники для забезпечення бездефіцитного балансу гумусу на 1 га орної землі в Запорізькій області. Хоча рекомендовано вносити не менше 11-12 тонн органічних добрив. Кількість господарств, що вносили мінеральні добрива — 527 господарств. В середньому на 1 га було внесено 0,6 центнерів мінеральних добрив.

У сільському господарстві результати виробництва залежать від площі землі обробітку, її родючості та рівня ефективності використання. Їх площа, відведена під багаторічні насадження і пасовища, недостатня. Тому в майбутньому доцільно відводити більше земель під багаторічні насадження, сіножаті, пасовища, а також розширити посіви багаторічних трав, що допоможе запобігти розвитку ерозійних процесів, що в кінцевому підсумку сприятиме підвищенню рівня екологічної стабільності території.

Вміст гумусу в ґрунті захищених ділянок практично не знижується, а на відкритих і мало захищених ділянках продовжує зменшуватися. Знати це фермеру необхідно, тому що у більшості з них земельні ділянки розташовані в чистому полі і не захищені лісосмугами.

Припустимо, що орендар погіршує якість оброблюваної землі, а коли його змушують відшкодувати збитки, заявляє, що не має для цього коштів, але законодавством передбачена плата за землю. Якби ці кошти, які туди надходять, були спрямовані на відновлення родючості ґрунтів. Але кошти від зборів за використання земельних ресурсів, що надходять у доходну частину державного та місцевого бюджетів не “маркуються” і “розчиняються” там.

Важливе значення для фінансування екологічного розвитку мають екологічні фонди, які можуть створювати, а фермери по регіональному принципу. Їх головна функція — формування ресурсів цільового призначення. Такі фонди доцільно створювати незалежно від державного бюджету. Тоді ці фонди утворюють фінансову систему природокористування, яка підтримує і доповнює державні витрати на екологічні цілі з одного боку, а з іншого — створює фінансові ресурси землекористування для фермерських господарств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Б.Б.Гавриленко. Соціальна екологія – с. Дике поле, 2001 рік – С.18
2. Столыпин П.А. 1862-1911 – М.: Планета, 1991 – ст.21.
3. Статистичний бюлетень.- м.Запоріжжя, 2003.

УДК 631.1

ПРОБЛЕМИ МАТЕРІАЛЬНО–ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ОБЛАСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

М.А.Домаскіна, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

Сучасний стан розвитку сільського господарства країни потребує термінового аналізу та пошуків шляхів розвитку селянських (фермерських) господарств. Недивлячись на всю недовіру до їх розвитку в нашій країні, вони набувають дедалі більшого поширення. І хоча ці господарства самотужки не в змозі розв'язати